

Mindannyiunk számára fontos közös múltunk, jelenünk és jövőnk. Talán ezért is hoztam létre a rendszerváltás pillanatában a Cigány Tudományos és Művészeti Társaságot, melynek alapító elnöke vagyok. Akkor eldöntöttem, hogy minden esztendőben olyan irodalmi rendezvényeket, író-olvasó találkozókat, nemzetközi tudományos konferenciákat rendezünk, mely a romák kultúrájával és nyelvműveléssel is foglalkozik.

Ezekre az alkalmakra rendszeresen meghívtunk külföldi szakembereket is, hogy beszéljenek a munkájukról, az eredményeikről. A múlt esztendőben tartottuk a 25. jubileumi konferenciánkat.

Ahhoz, hogy esetleges másságunk ellenére megértsük és elfogadjuk egymást, tudnunk kell egymásról, meg kell ismernünk egymás kultúráját, hagyományait és történelmét. Sokszor elmondtam és leírtam már, hogy őseim öröksége kötelez. Most egy pár mondat erejéig erről az örökségről szeretnék szólni.

Azzal kezdeném, hogy eljöttünk, őseink szülőföldréről, amit sokan Indiának vélnek, mások Mezopotámiáról, Egyiptomról beszélnek... Az én öregapáim, dédapáim, úgy mesélték, hogy a mi őseink a nagy vizek az öt folyó (Panzsab) környékéről vándoroltak el, hogy megismerjék a más kontinensen élő népeket, kultúrákat. Aztán itt maradtunk, hogy megismertessük a csak általunk ismert kultúrkincsünket az itt élőkkel.

Mi romák, éljünk bárhol: Ázsiában, Európában, vagy a világ bármely pontján mindig vendég és idegentisztelő nép voltunk, és vagyunk, s remélem, hogy maradunk is. Törvényünk a Romani Kris szerint a mi házainkba betérő idegent étellel, itallal, fekhellyel szívesen kínáljuk.

Híresek vagyunk arról is, hogy tiszteljük az élet minden megnyilvánulását és szeretettel fogadjuk a gyermekek megszületését. Ha egy cigány családban gyermek születik, az a legnagyobb ünnepnek számít. A rokonok és az ismerősök eljönnek, hogy köszöntsék, ünnepeljék az újszülöttet. Mindig az idősebb jön elől. Leveszi a kalapját, mintha templomba érkezett volna, és illendően köszönti a ház népét, aztán átadják az ajándékot, amit magukkal

hoztak.

Az újszülöttnak, a szülőknek és minden családtagnak hosszú, boldog és szerencsés életet kívánnak. Együtt maradnak hajnalokig, énekelnek, táncolnak, így ünneplik a gyermek születését.

Idővel, mikor a gyermek felcseperedik, akik még élnek, elmesélik, hogy milyen volt akkor, amikor megérkeztek hozzájuk, amikor ő született. Ez így volt évszázadok óta és így is lesz, amíg a világ a világ, mert a Romani Kris ezt írja elő, és a Patyiv így kívánja.

A kérdésem a következő: vajon érdekli-e a velünk együtt élő embereket, hogy kik is azok a cigányok? Miért nem értik, miért nem akarják érteni a másságunkat?

A világ vándorai vagyunk, szétszórattatásban, a társadalmak peremén éljük az életünket. Ezért lehettünk évszázadokon át üldözöttek, megalázottak. Idegengyűlölet emberemlékezet óta van a földön. De mitől idegen az idegen. A bőre színe, a szokásai, a nyelve, a vallása miatt?

Ki kíváncsi ránk, hogy megfejtsen minket. Felfedezze belső értékeinket. A másságot miért ne válthatná fel az egymásság, annak tudata és megélése, hogy egymásra vagyunk utalva itt ezen a földön, mert a legfontosabb és a végső problémáink ugyanazok.

Miért ne mondhatnánk azt:- Barátom, meg akarlak ismerni, mert valamiben más vagy, mint én. Miért nem látjuk be végre, hogy a különbség esélyt és nem veszélyt jelent. Egy szórványban élő népet el lehet nyomni, be lehet olvasztani a nagy egészbe, de ezzel az egész emberiség lesz szegényebb.

Miért baj az, ha kihal egy pillangófaj? Vagy egy színes madár? Mert ettől szegényebb lesz az élővilág. A mi kultúránk nélkül, bátran állíthatom, az egész emberiség szegényebb lenne. Egy nemzetnél sem vagyunk alávalóbbak. A kultúrák nincsenek alá, vagy fölrendeltségi viszonyban egymással.

Melyik út vezet az életben-maradáshoz? A saját példánk igazolja, hogy a szeretet útja az egyetlen lehetséges út. Ez adott erőt, emberi tartást a romáknak, hogy együtt maradjanak, hogy egyáltalán romák maradjanak. Az egymásrautaltság, a gyökerekhez való ragaszkodás. Ebből a szeretetből merítjük az erőt, hogy széppé tegyük vele életünket.

Én mindig is életem céljának tekintettem népem egységének megteremtését, megtartását. Ezért írtam, dolgoztam mindezidáig. Évenként megrendezett konferenciáink is – több mint két évtizede – erről az összefogásról tesznek tanúbizonyságot. Ezt az összefogást kívánják erősíteni.

Napjainkban sajnos egyre inkább azt tapasztalom, hogy ahelyett, hogy összefognánk, és erőnket egy nemes ügy és cél érdekében összpontosítanánk, szétforgácsoljuk azokat, sőt egymás ellen fordulunk.

Több mint három évtizede írom és mondom, ha létezik is nézeteltérés, egymás között próbáljuk rendezni, hogy ne tudjanak közénk éket verni, egymás ellen fordítani és megosztani bennünket. Nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy az őseink öröksége kötelez bennünket. Ahogyan a közös kultúránk, hagyományaink, szokásaink, amit többszáz éven keresztül minden megsemmisítő szándék ellenére máig megőriztünk, megtartottunk.

Ki hitte volna, hogy a legfőbb értékeinket felhasználva osztanak meg bennünket és fordítanak egymás ellen, úgy beállítva mindezt, mintha egymás ellenségei lennénk. Én azt mondom, soha nem voltak egymás ellenségei. Akkor sem, ha próbálnak egymás ellen hangolni, egymás ellenségeiként feltüntetni. Ez csak elterelő manőver, hogy egymással legyünk elfoglalva, hogy egymásban keressük a hibát, miközben felhasználnak bennünket a megosztók céljainak elérése érdekében.

Azt szokták mondani, hogy mindenkinek van egy cigánya. Szegény népem, ha tudnák, hogy mire megy ki a játék! Inkább összefognának, mert egységben az erő, és együtt talán célba is érhetnénk.

Szabad György tanár úr, több tanulmányában is leírta, hogy a tanulás, a kultúra és a nyelv őrzése az egyetlen kitörési pont és lehetőség a cigányok számára. A mi nemzedékünkkel kihalhat nyelvünk, kultúránk, ha nem ápoljuk féltett kincsként. A látszólagos eredmények

Fontos-e számunkra népünk jövője?

Írta: Administrator

2017. december 08. péntek, 17:05

ellenére, veszélyben van a sajátos cigány kultúránk és a nyelvünk is.

Erről már évtizedek óta beszélünk, ezért is ismétlem én magamat unos-untalan, amikor a kulturális autonómia, intézményrendszerünk létrehozása mellett emelek szót. Cigány kultúrával foglalkozó tanszékek, nyelvi műhelyek, cigány nyelv kutatására alkalmas intézmények, valamint egy cigány múzeum alapítása.

Az a társadalmi környezet, amely az embert árucikket fogyasztó rabszolgává redukálja, jobban pusztítja a kisebbségi kultúrákat, mint a nacionalizmuson alapuló diktatúrák. De a nyelv és a kultúramentés ügye nem reménytelen az előbb felhozott példák ellenére sem, de ha maguk az érdekeltek is feladják, akkor vége.

Ezért kell tehát mindent megtennünk és elkövetnünk, a cigány nyelv és kultúra védelmében, hogy az maradjon a cigány identitás értékközpontja, ne a bőrszín, vagy a származás.